

סינטום ופמיניזציה

אסטלה סולנו-סוארז

מהו החוט, מהו המיתר הנסתר המקשר בחשאי שני מונחים אלה, של הסינטום ושל הפמיניזציה?

לא נוכל למצוא את המיתר אלא במחיר הגלייתנו אל עבר ההפכי של מה שעושה את שגרת עולמנו. של העולם, ויתרה מכך, של מרחב זה המשמש אותנו כמעטפת ואשר כשלעצמו אינו יותר מאשר תוצאה של הדימוי שלנו בשילובו-עם הייצוגים שהשפה מכניסה לגוף. שיווי המשקל של העולם [le monde] נתמך על ידי השיגרה הקושרת את המסמן עם המסומן.

לאקאן, במהלך שנות ההוראה האחרונות שלו, ייצר פיתול בהובילו את הפסיכואנליזה אל עבר אזור שהוא מאפיין כחוץ-ל עולם/מזוהם [d'ek-sistence de l'immonde] [1], של זה שאינו עושה עולם [monde], אזור שיש לתפוסו במשלב של פינוי המובן, של סלידה מהמובן, של אנטי-מובן ושל לפני-המובן [anti-sens et de l'ante-sens]. אזור של הבלתי אפשרי ככזה, או אפילו של הממשי עצמו.

אוריניטציה אולטימטיבית זו, המיושמת בפרקטיקה שלו, תוביל אותו לכוון, בהתנסות האנליטית המובלת עד הסוף, אל מעבר למנגנון ההתענגות שהפנטזמה מהברת, אל ריקון המובן-עונג [jouis-sense] אשר אותו לובש הסימפטום, על מנת לתחום את הממשי של התענגות הסינטום מחוץ לשפה, וכתוצאה מכך מחוץ לחוק.

במהלך מעבר זה, הלך לאקאן יד ביד עם ג'ויס. מצד שני, אין אנו יכולים להיכנס לשם מבלי להיות מובלים על ידי יד אחרת, זו של ז'אק-אלן מילר.

קריאתו הנאורה מתחקה אחר הסגנון הצרפתי, תוך כדי פירוק הצהרות הסמינר של לאקאן על מנת לגרום לאמירה ההופכת אותן לקריאות להגיח, אמירה המבודדת את עצם העניין.

ננסה לרכז כאן את מורכבות המסלול שביצע לאקאן בכמה טיעונים. ברור מאליהו שתהא זו אך טיפה בים.

נציע כנקודת כניסה את הצעד שנקט לאקאן כשהוא מפטיר: *Yad'lun*. האחד הוא המסמן *אחד-לגמרי לבד*, מנותק מהארטיקולציה עם מסמן אחר, ומסיבה זו ממשי, *מחוץ למובן*. זה שופך אור על הצעתו של לאקאן כאשר הוא מזמין אותנו לחקור אחד זה ברמת *הללשון*, דבר המניח הבחנה בין האחרון לבין השפה. *הללשון* בחומריותה הצלילית אינה אלא מכלול האקיווקים שההיסטוריה של כל אחד אפשרה לשמר. היא אינה משרתת תקשורת, אינה מסתירה פיקציות, היא הולמת בגוף, מנקבת אותו, מחוררת אותו, הופכת אותו לגוף תהודה, בהותירה עקבות מהם הוא נהנה. *הסינטום* מעיד על עקביות *הטרומטיזם* [troumatisme] שנחפר על ידי האחד בגוף. חור בממשי שאינו מאפשר את כתיבת היחס המיני.

ג'ויס היה עבור לאקאן המתווך, המדגיש באמצעות כתיבתו, את המסמן כסיבת ההתענגות. פעולתו של ג'ויס בכתיבת *Finnegan's Wake* מורכבת מכתישת שפה, מהדגשת הפוליפוניה הצלילית, המגיעה מכמה שפות ללא כל כוונת משמעות, ללא כל סדר תחבירי או דקדוקי הנוגע לשפה, בתופסו באמצעות כתיבה סינגולרית את מלמולי ה *élanguer* [2] אשר מהם הוא נהנה.

משהצליח במאמץ עוצמתי זה המסתיים בפירוק השפה בפרצו את הסכר אל מול נחשול האקיווקים הנובע ממצלול של מספר שפות, הוא חתם על אופן השימוש שעשה בסימפטום, אשר הוא היה הטרף שלו, בהופכו זאת ליצירת אמנות. התוצאה היא טקסט שאינו מניע את הלא המודע של הקורא, טקסט שאינו מזמן את *המובן-עונג* של אף אחד, אלא מעיד על ההתענגות שלו עצמו, לגמרי לבד, לא מנוי על הלא מודע.

נציין כי כתיבתו של ג'ויס, בערערה על חוק השפה וסדרה, לועגת לנורמה הגברית [*la norme mâle*] [3] שהבסיס הלשוני שלה תורם לתמיכה באוניברסאלי. ניתן להבין כאן את האוניברסאלי כמה שמההתענגות בצד הגברי, תפוס כולו בסירוס כפונקציה של שפה, לא מבלי להיתמך בקיום של יוצא מן הכלל.

במובן זה, לאקאן מבדיל את הסימפטום כמבנה לשוני המחובר אל הלא-מודע ושפענוחו חושף אפקטים של אמת, מהסינטום, שאינו אומר דבר לאף אחד ושההתענגות שלו קיימת מחוץ [*ex-siste*] בהדרת המובן. הפשיטו את הסימפטום באנליזה מה *par-êtres* המכסים אותו ותגיע בסופו של דבר לבלתי

ניתן לקריאה, אל הממשי המציג עצמו כבלתי אפשרי: התענגות אטומה של הדרת מובן. קצה הפענוח. זהו חור.

לאקאן מצביע על כך שהידוק זה זקוק לשימוש לוגי בסימפטום, למסמן המתמטי. במילים אחרות, מדובר בשימוש במסמן "כנגד המובן", במעמדו כאות מחוץ למובן, דבר המניח את שלילת השימוש הרטורי הסגולי של המסמן כאשר הוא מכונן בשיח.

באמצעות הליך זה, על ידי שימוש בלוגיקה, לאקאן פתח דרך לחלץ נשים מ'הכל פאלי', בטענה שההתענגות של אישה אינה כולה פאלית. יש לה התענגות משלה, התענגות שהיא חווה, אולם שאודותיה אין היא יודעת דבר. התענגות סופלומנטרית זו, מעבר לפאלוס, ממוקמת בגוף, בשונה מההתענגות הפאלית שהיא מחוץ לגוף. חלק מההתענגות זו, המכונה נשית, אינו, נחלתן של נשים בלבד, הוא התענגות ממשית כיוון שהוא חומק מהקיטוע, מהביטול, מהחשבונאות המופעלת על ידי השפה כסירוס.

ז'אק-אלן מילר מציין שמרגע שלאקאן פתח את הנתיב הזה הנוגע להתענגות הנשית, הוא יגיע אף רחוק יותר כדי להכיר במעמד ההתענגות ככזו. על ידי הכללת הנוסחה של "לא עבור כל x , קיים phi של x ", הוא הצליח לחלץ את נקודת המבט של הסינטום.

אין זה אפשרי עבורנו ללכת רחוק יותר. מצאנו את המיתר הקושר סינטום ופמיניזציה באמצעות הטיית ההתענגות אשר, בהיותה ממשית, חומקת משפה ומסירוס.

המימוש העצמי בתור סינטום הופך לנשי את ה LOM שיש לו גוף, תהא אשר תהא האנטומיה שלו.

תרגום: רויטל ברנט, ענת פריד

[TN] *Ek-sistence de l'immonde* is taken from *RSI*, Lesson of the 18th of February 1975 which is published in "Ornicar ? 2-5, 1975. Lacan plays with the world/word *monde/immonde*, the latter translated as filth or foul, a dimension beyond RSI as such. 'Ek-sistence' is a Heideggerian term from 'Being & Time'. Ek-sistence is a condition of being outside of oneself, of not fully co-inciding with oneself or being reducible to one's current properties. The ek-sistent, Heidegger explains is "set outside of itself," "ex-posed" (ous-setzend); Human EXISTENCE, Heidegger argues, is ek-sistent in this sense.

^[2] [TN] A neologism from Soller as referenced in Seminar XXIII. Homophonic with *les langues*, "evocative of the verb *élanguer*, 'to remove the tongue', and also *élan*, (momentum, impetus, surge or urge)". *The Seminar of Jacques Lacan, The Sinthome, Book XXIII*, A.R. Price, Trans., Polity Press, 2018, p. 4 & p. 222.

^[3] [TN] Play on words and homophony: male norm – norm male/normale in French.

